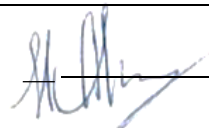

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
ННІ «Академія мистецтв імені С. С. Прокоф'єва»
Кафедра музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

М.І.Антоненко

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СОЛЬФЕДЖІО»

освітній рівень Бакалавр

галузь знань 02 Культура і
мистецтво

спеціальність 025 Музичне
(спеціалізація) мистецтво

освітня програма 025 «Музичне
мистецтво. Вокал»
«Музичне
мистецтво.
Інструментальне
виконавство»

тип дисципліни Обов'язкова

Київ - 2022 рік

Розробник: Марченко Валерій Віталійович - заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, в.о. завідувача кафедри

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри музичного мистецтва

Протокол № 18 від 11.02. 2022 року

Завідувач кафедри мистецтв

Марченко В.В.

Погоджено:
Гарант освітньої програми

---

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Розподіл годин за навчальним планом		
Кількість кредитів:	9	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	270		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	1, 2, 3	Лекції:	-	
Семестр:	1-6	Практичні заняття:	124	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	2	Семінарські заняття:	-	-
самостійна робота:	3	Самостійна робота:	146	-
Форма підсумкового контролю:	Залік/екзамен	Консультації:	-	
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННІ «Академія мистецтв імені С. С. Прокоф'єва» кафедри музичного мистецтва, які безпосередньо проводять заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою dec_art@tnu.edu.ua.

2. Програма навчальної дисципліни

Дана програма є частиною професійної мистецької підготовки студентів, що передбачає набуття і розвиток слухових навичок, необхідних для діяльності майбутнього спеціаліста. В результаті вивчення даного предмету студент повинен набути професійні навички читки з листа, виконання музичного твору після його прослуховування, а також запису твору, слухового аналізу гармонічної, тембрової, ритмічної структур даного твору, які в подальшому дозволили би йому орієнтуватися в музичній тканині нових творів, власне творів, що вивчаються по спеціальності.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

- ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій;
- ПРН 11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / практичній діяльності;
- ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;
- ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурноісторичні знання з музичного мистецтва.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 12	ПРН 8	ПРН 15	ПРН 11
ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 12	ПРН 11	ПРН 15	ПРН 8
ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 12	ПРН 11	ПРН 15	ПРН 8
ЗК 12. Здатність працювати автономно.	ПРН 12	ПРН 8	ПРН 15	ПРН 11
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)				
ФК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.	ПРН 8	ПРН 12	ПРН 15	ПРН 8
ФК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	ПРН 8	ПРН 12	ПРН 15	ПРН 15
ФК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності. музично-теоретичних систем та концепцій.	ПРН 8	ПРН 12	ПРН 15	ПРН 8

3. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Сольфеджіо» складається з двох змістових модулів:

Модуль I. Музична фонетика та нотна графіка

Тема 1. Музичний звук. Властивості: висота, тривалість, гучність, тембр. Музична система. Діапазон. Регістри. Запис звуків основних щаблів. Знаки альтерації. Музичний стрій.

Тема 2. . Нотне письмо. Історія нотації. Ноти. Паузи. Знаки збільшення тривалостей. Ключі. Знаки спрощення та скорочення нотного письма. Темп. Динаміка. Нове у нотації.

Тема 3. Інтервали. Прості і складені інтервали. Виклад інтервалів. Консонанси та дисонанси. Обернення інтервалів.

Тема 4. Акорди. Акорди терцової побудови: тризвуки, септакорди. Обернення акордів терцової побудови. Акорди складної не терцової побудови.

Модуль II. Музична морфологія.

Тема 1. Метр. Ритм. Розмір. Прості та складні метри. Затакт. Змінні розміри. Диригентські схеми. Синкопа. Поліметрія. Акцент.

Тема 2. Ритмічні малюнки. Особливі види поділу тривалостей. Прості та складні розміри. Групування тривалостей.

Тема 3. Лад і тональність. Ладовий звукоряд. Тональність. Гама. Інтервали та акорди в ладу.

Тема 4. Ладно-гармонічна система. Ладові функції. Мажоро-мінорна система. Тональності мажоро-мінорної системи. Транспозиція. Системи тональностей. Хроматика. Штучні звукоряди. Монодичні ладові системи. Натуральні семи щаблеві лади. Лади української музики.

4. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
		лек.	прак.	сем.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль I. Музична фонетика та нотна графіка					
Тема 1. Музичний звук. Властивості: висота, тривалість, гучність, тембр. Музична система. Діапазон. Регістри. Запис звуків основних щаблів. Знаки альтерації. Музичний стрій.			14		18
Тема 2. . Нотне письмо. Історія нотації. Ноти. Паузи. Знаки збільшення тривалостей. Ключі. Знаки спрощення та скорочення нотного письма. Темп. Динаміка. Нове у нотації.			16		18
Тема 3. Інтервали. Прості і складені інтервали. Виклад інтервалів. Консонанси та дисонанси. Обернення інтервалів.			16		18
Тема 4. Акорди. Акорди терцової побудови: тризвуки, септакорди. Обернення акордів терцової побудови. Акорди складної не терцової побудови.			16		18
Модуль II. Музична морфологія.					
Тема 1. Метр. Ритм. Розмір. Прості та складні метри. Затакт. Змінні розміри. Диригентські схеми. Синкопа. Поліметрія. Акцент.			16		18
Тема 2. Ритмічні малюнки. Особливі види поділу тривалостей. Прості та складні розміри. Групування тривалостей.			16		18

Тема 3. Лад і тональність. Ладовий звукоряд. Тональність. Гама. Інтервали та акорди в ладу.			14		18
Тема 4. Лад-гармонічна система. Ладові функції. Мажоро-мінорна система. Тональності мажоро-мінорної системи. Транспозиція. Системи тональностей. Хроматика. Штучні звукоряди. Монодичні ладові системи. Натуральні семи щаблеві лади. Лади української музики.			16		20
Усього годин	270		124		146

5. Організація самостійної роботи студентів

Тематика для практичних завдань та самостійної роботи

Тема 1. Б а р о к о: модальна гармонія, гетерофонія, гомофонія.

Тема 2. В і д е н с ь к и й к л а с и ц и з м: функціональна система класичного мажора та мінора (XVIII –XIX ст.), гомофонія, акордика, мелодика, жанри, фактура.

Тема 3. Р о м а н т и з м: функціональна система мажоро-мінора (модально-тональні гармонічні явища; акордика, мелодика, жанри, фактура.

Тема 4. З а х і д н о є в р о п е й с ь к а м у з и к а Х Х с т . Хроматична тональність. Полімодальна гармонія. Техніка інтервальних груп.

Тема 5. У к р а ї н с ь к а м у з и к а Х Х с т . . Полімодальна хроматична гармонія. Моно- і поліакордика різноманітних побудов. Мелодика, жанри, фактура.

Тема 6. П о п у л я р н а м у з и к а Х Х с т . . Хроматична гармонія. Моно- і поліакордика різноманітних побудов. Мелодика, жанри, фактура.

Тема 7. Д ж а з о в і с т а н д а р т и . Гомофонія, акордика, мелодика, жанри, фактура.

Тема 8. С л у х о в и й а н а л і з . І н т о н а ц і й н і в п р а в и .

6. Критерії та система оцінювання результатів навчання

Загальна система оцінювання: оцінюється за 100-бальною шкалою. Робота здобувача впродовж семестру/екзамен - 73/27

	Види робіт здобувача	Оцінка
1.	Контроль на практичних заняттях: читка з листа, інтонаційні вправи (1 бал за тему, 8 тем).	0-8

2.	Написання диктанту. Слуховий аналіз (ПЗ: 0-2балів за тему, 8 тем).	0-16
3.	Самостійне виконання завдань на сайті дистанційної освіти: - індивідуальне завдання № 1 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 2 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 3 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 4 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 5 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 6 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 7 (0-3 бали); - індивідуальне завдання № 8 (0-3 бали);	0-24
5.	Виконання завдань.	0-52
	Всього	0-100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

Умови допуску до підсумкового контролю з «Гармонії»:

1. Участь в обговоренні теоретичних питань або їх відпрацювання;
2. Самостійне виконання практичних завдань через систему дистанційного навчання;
3. Публічний виступ на практичних заняттях або їх відпрацювання;
4. Роботу здобувача освіти впродовж семестру оцінено не менше, ніж на 37 балів.

**Критерії оцінювання кожного (деяких найбільш важливих) з видів робіт
(бажано, та не обов'язково) в довільній зрозумілій формі**

Вид завдання	Критерії оцінювання
Контроль на лекційних заняттях: заповнення робочого зошиту з теми лекції, участь в обговоренні теоретичних питань лекції.	1 бал - активність здобувача освіти на лекції, заповнення робочого зошиту з теми лекції, участь в обговоренні питань теоретичних питань лекції, вірні відповіді на запитання викладача.
Публічний виступ на практичних заняттях.	1-2 бали - здобувач освіти отримує за активну роботу на практичному занятті: <ul style="list-style-type: none"> - підготовленість домашніх завдань до початку ПЗ; - обов'язковий виступ, публічний захист завдань; - активність в ході виконання завдань;
	<ul style="list-style-type: none"> - участь в обговоренні питань ПЗ; - рецензування відповідей інших студентів.
Самостійне виконання завдань на сайті дистанційного навчання.	3-4 балів - всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури, носять творчий характер; перевірені викладачем в дистанційному режимі.

7. Рекомендовані джерела інформації

1. Агажанов А., Блюм Д. Примеры из полифонической литературы. – М., 1972
2. Біпко А. А. Портна Н. М. Одноголосні диктанти на основі популярних мелодій естрадної та джазової музики. К.: Державний методичний центр закладів культури і мистецтв України, 2006.
3. Блинський Є., Олендарьов В. музичний диктант. – К., 1976
4. Виноградов Г. Интонационные трудности. – К., 1977
5. Виноградов Г. Елементарна теорія музики та сольфеджіо. К.: Музична Україна, 1973.
6. Виноградов Г. Учебник Гармонии и сольфеджио. К.: Музична Україна, 2003.
7. Давыдова Е.В. Методика преподавания сольфеджио. – М., 1986.
8. Дудка Ф. Основы нотной графики.- К.: Музична Україна, 1977.
9. Игнатченко Г. И. Функционально-фонические свойства музыкальной фактуры: Метод. рекоменд. для студентов музыкальных вузов. – Харьков, 1983, 1984. - Ч. 1,2.
10. Калашник М. Уроки елементарної теорії музики: Навчальний посібник. – Харків, 2004.
11. Лисько З. Музичний словник.- К.: Музична Україна, 1994.
12. Незванов Б., Лащенко А. Хрестоматія по слуховому і гармонічному аналізу.. – Л., 1967
13. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. – К., 1980
14. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Загальна теорія музики: Підручник. – К.: Вища шк., 2004.

15. Серебряный М. Сольфеджио на ритмо-интонационной основе современной эстрадной музыки. – К., 1991
16. Скорик М. Структура і виражальна природа акордики в музиці ХХ ст. / М. Скорик. К.: Музична Україна, 1983. – 160 с.
17. Смаглій Г.А. Сольфеджіо.-ч.ч.5 – 7.- Харків: Факт.2006
18. Шеломов Б. Импровизация на уроках сольфеджио. – М.: "Музыка", 1977.
19. Юцевич Ю. Словник-довідник музичних термінів.- К.: Музична Україна, 2003.

8. Політика курсу

Відвідування є важливим компонентом вашого курсу з огляду на складність дисципліни. Запізнення на фахові заняття є не припустимими. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою.

Переоцінка завдань можлива упродовж тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри упродовж тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи студентів можлива упродовж тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

Мобільні пристрої на заняття використовуються лише з дозволу викладача.

Поведінка в аудиторії. Під час аудиторних занять студентам дозволяється за потреби виходити з аудиторії, брати з собою та використовувати безалкогольні напої.

Форма контролю: залік, екзамен.